

første Virksomhed af et Bankraad, der bliver dannet efter Loven. Det bedste vilde være, om man enten paa Forhaand var enig om Statutternes Indhold og saa førte det ind i selve Loven, i alt Fald Hovedpunkterne deraf, eller at man viste Regeringen den Tillid, at lade den affatte Statutterne, i alt Fald paa de Punkter, som man ikke tillægger en ganske overordentlig stor Betydning. Men, som sagt, jeg mener, at vil man Loven i dens Hovedtræk, maa man vistnok ogsaa kunne komme over disse mere formelle Spørgsmaal.

J. Sage: Jeg ønskede blot at gøre den Bemærkning, at jeg ikke har kunnet lade mig overbevise om, at der er nogen alvorlig Trang til at saa en saadan Lov, og naar vi skulle bestaaende dybere og dybere ind paa den statsocialistiske Vej, vilde jeg gerne være overbevist om, at der er nogen virkelig Nytte ved saadanne Forslag og nogen Nødvendighed derfor. Jeg har i sin Tid sammen med det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Scharling) været den eneste, der modsatte mig Husmandskreditforeningsloven, og jeg har i de forløbne Aar gjort den Erfaring — i det mindste har jeg gjort den Erfaring, andre kunne jo have gjort en anden — at denne Lov i sin store Almindelighed ikke har virket til Gavn for de paagældende. Og skønt man naturligvis ikke uden videre kan sammenligne disse to Love, saa gøres her dog yderligere et Skridt ind paa den Vej at lade Staten træde i Stedet for den private Virksomhed, og naar der ikke kan paavises meget gyldige Grunde, og man i det hele taget kan anføre Motiver for, at netop saadan Virksomhed ligger særlig for Staten, er jeg ikke i Stand til at vedblive at gaa videre ad den Vej. En Tid gjaldt det for en Trossætning, at Staten skulde holde sig uden for alle disse private Kreditforetagender, og at alt, hvad der i det hele vedrørte den nationale Kredit, skulde Staten saa vidt muligt overlade de private, og slikt skulde baseres paa en personlig og reel Kredit. Det er man jo kommet bort fra som fra saa meget andet, men jeg tror ikke, der er ført noget Bevis for, at Staten er den bedste Organisateur i saa Henseende, at den er det Centrum, hvorom alt skal samle sig ogsaa i disse Forhold. Man vil jo, hvad Transportvæsenet angaar, stadig gaa videre paa disse Veje; vi komme jo nu ind paa, at ikke alene Jærnbane- og Postvæsen, men ogsaa Dampskibsfart, alt skal ind under Staten. Jeg vil ikke sige, at man endnu her er kommet saa vidt som i den tyffe

Rigsdag, saa at man er fremkommet med Forslag om, at Staten skal tage hele den udenlandske Kornhandel i sin Haand, men man ser dog stadig, i hvilken Retning Tankerne bevæge sig, og man fremhæver stadig de Fordele, man mener at kunne opnåa ved at støtte sig til den samlede Magt, der ligger i Statens Haand, men dette har jeg som sagt ikke kunnet overbevise mig om er rigtigt, og jeg kan derfor ikke vedblive at gaa med paa denne Vej. Her ville Statsmidler paa 15—30 Millioner Kr. altsaa yderligere bindes til Fordel for disse private Laaneinstitutioner, og, som man mener, altsaa til Fordel for de private Laantagere. Efter min Mening har det hele Laanevæsen en dobbelt Side, og den eneste Begrænsning for, at Ejendommene ikke skulle blive alt for bebyrdede i Henseende til Laan og for, at man lægger for lidt Bægt paa Personerne, det er netop den, at det i hvert Fald overlades til Personerne selv at skaffe sig deres Laaneanstalter saa godt de kunne. Saa snart Staten med sine Midler, altsaa gennem Stattepaalæg skal træde til for at supplere, hvad man mener kunde mangle for Personerne selv i Dygtighed til at skaffe de fornødne Laaneinstitutioner, forekommer det mig, at man er inde paa en Vej, hvor man, om jeg saa maa sige, gør Laanene alt for lette; man tager Ansvar for meget bort fra Laansøgerne, og det forekommer mig ikke at være heldigt. Jeg kan altsaa ikke gaa videre ad den Vej.

Brandes: Saa vidt jeg forstod den højtærede Formand, er det kun Vædringsforslagene, der ere til Behandling, og ikke Lovforslaget som Helhed.

Formanden (Høgsbro): Det er saa vel Vædringsforslagene som de Paragraffer, hvortil de ere stillede, og Lovforslaget som Helhed, der er til Forhandling.

Brandes: Jeg tror ikke, at den højtærede Formand sagde det. Men jeg vil da tillade mig over for de Ytringer, der ere faldne fra det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds (S. Sage), at sige, at jeg vel i og for sig ikke deler det ærede Medlems Anskuelse med Hensyn til det farlige ved Loven, men jeg er ganske vist enig med ham i, at Loven ikke fortjener en særdeles anbefaling. Jeg har den Tro, at denne Lov ikke vil være meget værd, saa hvis i øvrigt de Herrer, som ellers skulde have nogen Tro til, at jeg har Ret i, hvad jeg har sagt med Hensyn til selve Garanti-